

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 22 Octomvrie st. v.

Expunerea făcută de ministrul nostru de finanțe asupra situațiunii financiare a statului a produs chiar și în cercurile guvernamentale o adevărată consternațiune, și „Pester Lloyd“, chiar „Pester Lloyd“ constată, că adevăratul deficit trece preste 41 milioane și că deficitul acesta cu anevoie se va pute acoperi așa, cum crede dl ministru.

Atât de gravă e situațiunea, încât chiar cel mai supus dintre oficioși se vede îndemnat a dice: „Ea nu numai alte-rează ordinea finanțelor noastre, ci străbate chiar la rădăcinile vieții noastre de stat, care atrîna mai ales de aceea, dacă vom pute ori nu să ne păstrăm independența financiară.“

În ce consistă gravitatea acestei situațiuni?

Fără îndoială într'un întreg sir de fapte, care trebuie neapărat să producă pretutindenea temerea, că în curînd statul ungar nu va mai fi în stare să răspundă la angagiamentele ce a luat.

Ne mărginim astăzi la expunerea câtorva din aceste fapte.

Dela 1867 încoace veniturile statului ungar s'au sporit foarte repede. Din an în an statul a cerut și a luat mai mult și tot mai mult dela contribuabili sei. Cu toate aceste nici odată nu a luat destul, căci mai repede ca veniturile s'au sporit cheltuelile. În cei din urmă câțiva ani ele s'au sporit cu 15 milioane, ear' pentru anul viitor se prevede o sporire, care trece preste 8 milioane.

Deși a stors dar' din ce în ce mai mult dela contribuabili, statul ungar n'a putut să-și acopere cheltuelile din veniturile lui ordinare, ci a mai vîndut și bunuri de ale sale și a mai sporit și datoriile. Eară, vîndînd bunurile, a scădut din veniturile sale pe viitor, și, făcînd datorii, a sporit prin camete cheltuelile sale pentru viitor.

Se pune acum întrebarea, dacă contribuabili din statul ungar mai sînt ori

nu în stare să acopere, fără de a se ruina ei înșiși, cheltuelile astfel sporite.

Drept elemente de judecată în ceea-ce privește întrebarea aceasta ministrul ne dă în expunerea sa un sir de date, din care vom pune în vederea cetitorilor nostri numai pe acele, care ne par mai concludente.

În anul 1885 a rezultat un deficit de 6,755.000 fl., cu toate că din dările directe, din dările de consumațiune, și din timbru s'a încassat cu vre-o șapte milioane mai mult decât se sperase. Acolo dar', unde statul poate să stoarcă, s'a realizat mai mult decât suma preliminară.

S'a încassat însă la căile ferate cu 2,660.000 mai puțin și din vînderea bunurilor statului s'a realizat mai puțin cu 5 milioane. Care va să dică: ceea-ce s'a cîștigat din dări, s'a scădut la căile ferate și la vînderea bunurilor.

Tocmai acest minus la căile ferate și la bunurile puse în vîndere este un simptom de miserie economică: e sărăcie în lume și de aceea e puțină mișcare pe căile ferate și nu se pot vinde bunurile puse în vîndere.

Cu toate aceste economii s'au făcut în acest an numai în capitolul investițiunilor, unde s'a cheltuit cu 2,300.000 mai puțin decât ceea-ce se preliminară.

Cât pentru cheltuelile ordinare ele au întrecut cu 11,500.000 fl. suma preliminară.

Pentru anul curgător nu s'au încheiat, se înțelege, socotelile.

Ne spune însă ministrul, că în cele trei trimestre trecute în rubrica veniturilor s'a realizat cu 2,299.000 mai puțin ca în primele trei trimestre ale anului trecut, dar' s'au mai adăugat în același timp și 2 milioane la cametele datoriilor, ceea-ce face preste patru milioane în mai puțin ca la 1885.

S'au făcut însă în capitolul cheltuelilor scăderi 8,683.000 fl. — Unde însă?

La ministerul de comerț, la cel de comunicațiune și la căile ferate,

adeacă acolo, unde se lucrează pentru dezvoltarea economică și pentru sporirea veniturilor firesci ale țerii.

Pentru anul viitor se prevede, în sfîrșit, o sporire de opt milioane șese sute de mii florini în cheltueli.

Unde?

3 milioane la capitolul cametelor pentru datoriile făcute.

2,736.000 la capitolul cheltuelilor comune.

400,777 fl. la interne, din care 69.842 sporire de lefuri pentru comiții supremi.

649.162 fl. la justiție.

371.424 fl. la armata de honveți.

777.133 fl. la culte și instrucțiune publică.

121.600 fl. la teatre.

Deficitul mărturisit de „Pester Lloyd“ face patruzeci și una de milioane, dar' tot ne mai permitem luxul de a mai adăuga la rubrica și astfel prea de tot încărcată a teatrelor nevisitate încă 121.600 fl.

Dar' de astădată nu discutăm, ci ne mărginim a expune.

O voce slovăcească.

Die magyarische Staatsidee, Kirche und Nationalitäten in Ungarn. Geschildert von einem Slovaken.

(Urmare.)

În partea a doua: „Biserica și naționalitățile în Ungaria“, autorul mîneacă dela raportul dintre biserica latină, ca biserica „universală“ și dintre state; dela concesiunile ce aceea este totdeauna gata a face puterii statului pentru contraservicii. Autorul pune libertatea acțiunii în biserică în paralelă cu libertatea acțiunii în sfera unității de cultură a statului maghiar.

„Unitatea de cultură“ a statului maghiar imprimă fiecărei aspirațiuni culturale a popoarelor slave sigilul ilegalității, resvrătirii contra statului.

„Unitatea“ aceasta de „cultură“ este negată și contradisă, nu numai prin o universitate, academie de arte, teatru național și muzeu etc. slave, ci încă și prin o scoală populară și secundară (pentru-că din aceste a eșit inteligența cu sentimente naționale), este negată prin celerul poporului slav, prin diare, reuniuni de lectură

și prin fiecare manifestațiune, fie cât de inofensivă, inocentă a conștiinței naționale în viața socială. Această „unitate de cultură“ ca condițiune de viață a ideii maghiare de stat, pretinde chiar și maghiarizarea familiei, pretinde dela fiecare cetățean al statului convingerea și recunoascerea, că limba slavă este o nenorocire pentru Ungaria, o pedecă a dezvoltării publice. *) Unitatea de cultură însemnează exilarea și internarea limbei slovece între păstori de oi și de vite, între servitori și cocieri; însemnează exilarea din Ungaria a scriitorului slovac, care voesc a instrui și cultiva poporul slav cu ajutorul limbei slave, care o înțelege, și adeacă pentru aceea, pentru-că literatura populară conține germinele culturii mai înalte naționale, ceea-ce cu ideea maghiară de stat nu se poate. Toate aceste va trebui să le concedă fie-cine, care e în stare să cuprindă importanța și consecuența logică a unui principiu pronunțat. — Aceasta va trebui să o concedă însuși protectorul reuniunilor de cultură maghiarisătoare, episcopul Schlauch și presidentul nominal al reuniunii slovo-maghiare de cultura(?), întemeiate de vice-comiți și de politici de stat, de episcopul Császka (adeacă Castka, un Slav, născut în Nitranska-Streda = Nyitra-Serdahely — unde tatăl seu a fost un polier stimat), dacă nu vor fi devenit victime ale duplicității și lacă au o idee cât de palidă despre agitațiunea produsă în viața socială de menționatele reuniuni de cultură.

„Guvernul unguresc ignorează exigențele culturii naționalităților și dacă printr'un paragraf al vre-unei legi de stat nu este sancționată, maghiarizarea tuturor popoarelor din Ungaria, sub auspiciile guvernului și prin favorizarea aceleia în viața socială politică este exprimată ca lege. Căci cu toată legea naționalităților, pentru ministrul unguresc de culte, nu există popor slovac în Ungaria, față cu care ar avé altă datorință, decât aceea, de a-l maghiarisa.“

Autorul, avînd în vedere, că maghiarizarea și desnaționalizarea, pe cale socială, cu mijloace sociale, prin care se provoacă acțiune și reacțiune, deslănțuesce pasiunile și scoate la lumina zilei nișuite excentrice și ura de partide, crede că ar fi timpul de a vedea, cum se poartă biserica apuseană catolică față cu afacerea maghiarisării și întrebă, „dacă biserica catolică din Ungaria tot așa, ca puterea statului, trebuie să ignoreze exigențele culturii a 3 milioane de Slovaci? dacă preoțimea catolică, după pozițiunea ei socială-politică, poate să se pună în serviciul domnitoarei

*) Că așa se înțelege „unitatea de cultură“, dovedesc împregiurarea, că nu se suferă scoale secundare slave, reuniuni literare slave, și că funcționarul, învățătorul nu trebuie să priceapă limba poporului.

Foița „Tribunei“.

Sgârcitul.

Comedie.

De Molière.

(Urmare.)

Scena II.

Cleant și Elisa.

Cleant. — Prea mult mă bucur, că te gădesc singură, dragă soră; ardeam de dorința de a-ți vorbi, spre a-ți împărtăși o taină.

Elisa. — Eată-mă gata de a te asculta, dragă frate. Ce ai să-mi spui?

Cleant. — O mulțime de lucruri, învîlitate într'un singur cuvînt: iubesc!

Elisa. — Iubesci?

Cleant. — Așa-i, iubesc. Dar', înainte de a merge mai departe, am în vedere, că ațîrn de un tată, și că numele de fiu mă supune voinelor lui; că noi nu trebuie să ne legăm credința fără de încredințarea celor ce ne-au dat dîile, că cerul 'i-a făcut stăpîni pe soartea noastră și că sîntem datori a nu dispune de ea decât după povețele lor; că, nefind orbiți de nici un fel de patimă nebunească, ei sînt în stare de a se înșela mai cu anevoie decât noi și de a vedea mai bine ceea-ce ni se potrivește; că trebuie să credem mai mult în luminile bunei lor chibzuințe decât în orbia patimei noastre, și că avîntul juneței de cele mai multe ori ne im-

pinge spre prăpăstii primejdioase. 'Ți-le-am spus toate aceste, dragă soră, pentru-ca să nu-ți mai dai osteneală de a 'mi-le spune tu; căci, în cele din urmă, amorul meu nu vrea să asculte nimic, și te rog să nu mă mai dăscălesc.

Elisa. — Ești logodit cu ceea-ce iubesci?

Cleant. — Nu; dar' sînt hotărît să mă logodesc: și încă odată te rog, nu-ți mai da silință să găsești cuvinte spre a mă abate dela această hotărîre.

Elisa. — Îți sînt eu, Cleante dragă, atât de străină?

Cleant. — Nu, dragă soră; dar' tu nu iubesci. Nu cunosci dulcea silă ce un amor gingaș îi face inimii noastre, și mă tem de înțelepciunea ta.

Elisa. — De înțelepciunea mea să nu vorbim prea mult. Nu-i nimeni, căruia acest dar să nu-i lipsească, cel puțin câte odată în viață: și dacă 'ți-aș desvîli inima mea, poate că 'ți-aș pără mai puțin înțeleaptă decât tine însuși.

Cleant. — De ar da cerul, ca inima ta, întocmai ca și a mea să...!

Elisa. — Să ajungem la capăt, înainte de toate, cu nevoile tale; spune-mi, pe cine iubesci?

Cleant. — O jună ființă ce locuiesce de cîtva timp aici în partea locului și care se pare a fi făcută dinadins, spre a aprinde vîpaia amorului în toți cei-ce o vîd. Firea nu a zidit, draga mea soră, nimic mai dragălaș decât dînsa, și din clipa în care am vădut-o, m'am simțit cuprins de un avînt puternic. Ea se numește Mărioara

și viețuesce sub povățuirea unei bune femei, care e mai totdeauna bolnavă, și pentru care această dragălașă copilă are nisce simțeminte de amicie, pe care nici nu ni le putem închipui. Ea o servesc, o plînge și o mîngăie cu o gingășie, care te-ar mișca adînc. Ea se vîrșesc în chipul cel mai dragălaș din lume lucrurile, de care se apucă; ear' în purtările ei vezi strălucind mii de grații, o dulceață plină de farmec, o bunătate îndatoritoare, o simplitate dumnezească — o!... Ah! Dragă soră, aș vră ca tu să o fi vîdut!

Elisa. — Vîd destul din cele ce-mi spui; și spre a înțelege ceea-ce dînsa este, 'mi-e destul să știu, că tu o iubesci.

Cleant. — Am aflat, pe sub mână, că nu prea le merge bine și că stăricica ce-or fi putînd să aibă cu anevoia răspunde trebuințelor vieții lor retrase. Închipesce-ți, soră dragă, ce bucurie ar fi aceea, de a îmbunătăți soartea unei ființe, pe care o iubim, de a veni pe ici pe colo cu câte un mic ajutor îndemînat în nevoițele modeste ale unei familii atât de cum se cade; și vei înțelege ce mîhnire mă cuprinde, când vîd, că sgărceția tatălui meu îmi ia puțința de a gusta această bucurie și de a-i da acestei frumoase ființe vre-o dovadă despre amorul meu.

Elisa. — Da, înțeleg îndestul, că de amărit trebuie să fi.

Cleant. — Amăriciunea mea e mai mare decăt 'ți-ar veni să crești. Căci în sfîrșit, nu se poate nimic mai neîndurat decăt această călicie

aspră, în care sîntem ținuți, această ne mai po-menită sărăcie, în care trebuie să ne tîrim dîile vieții! Vai! ce folos vom avé de stare, dacă ea nu va căde pe mîile noastre decăt într'un timp, când nu vom mai fi în frumoasa vîrstă de a ne bucura de dînsa, dacă astăzi, chiar și pentru nevoile zilnice, trebuie să fac datorii în toate părțile, dacă, spre a mă pute îmbrăca în haină cuviincioasă, sînt silit, dimpreună cu tine, a căuta ajutorul negoțitorilor? La urma urmelor, voiam să-ți vorbesc, pentru-ca să-mi stai întru ajutor și amîndoi împreună să ne dăm silința, de a afla, ce gîndesc tata despre simțemintele mele; ear' dacă ar fi să-l gădesc în contra lor, sînt hotărît să plec, cu această dragălașă ființă, și să mă bucur cu dînsa de soartea de care cerul ne va fi făcînd parte. Avîndu-le aceste de gînd, am pus la cale să 'mi-se caute de ori-și-unde bani cu împrumut; și dacă trebile tale vor fi stînd tot ca și ale mele și tata s'ar fi punînd în potrive dorințelor noastre, atunci îl vom părăsi amîndoi și vom scăpa de tirănia, în care ne ține de atîta timp, de nesuferita lui sgărceenie.

Elisa. — Cu drept, în fiecare zi mai mult și tot mai mult ne vine să ne plîngem de moartea mamei noastre și de a...

Cleant. Îi aud glasul. Să ne depărtăm nițel, pentru-ca să putem ajunge la capăt cu mărturisirile noastre; apoi ne vom uni puterile, spre a ne întoarce să luptăm contra asprimilor lui.

(Va urma.)

idei de stat maghiar, ca lucrătoare cu palma (Hand-langer) spre a apăsa, spre a nimici poporul slovac?

Deși la partea din urmă nu răspunde afirmând, cu părere de rău trebuie să afirm, că preoțimea catolică în partea cea mai mare promovează maghiarizarea. Cu deosebire clerul înalt, cu ignorarea trebuințelor poporului slovac, trimite între Slovaci preoți, care nu știu limba poporului, sau o știu foarte rău, încât, când predică, provoacă scandal și indignațiune în loc de evlavie.

În șeptesprezece puncte speciale autorul citează fapte, cum, în sinul clerului catolic se lăcră din toate puterile în favorul maghiarizării. În punctul din urmă se poate citi între altele: *un paroh catolic, Marschal, a dat o carte de rugăciune sub titlul „Patriotismul evlavios“ cu text paralel maghiar și slovac. În provocarea la prenumerațiune a motivat necesitatea unei cărți de felul acesta cu aceea, că „Slovacii în decursul serviciului dumnezeesc, dacă li se va pără că e prea lung, pentru trecere de vreme, să învețe limba maghiară a statului și termini maghiari de aceia, cari îi pot întrebuința în viața de toate zilele“.* (Va urma).

Revistă politică.

Sibiu, 22 Octombrie st. v.

În budgetul ministrului de interne ungar pe anul 1887 vedem un plus al trebuințelor de 281.531 fl. Din acest plus singur „opera maghiară“ din Pesta pretinde 121.600 fl. O altă rubrică importantă a acestui plus formează leftele secretarilor fôispân-esci, apoi urcarea lefleurilor fôispân-ilor, mărirea pausalului poliției de stat din capitală, zidirea unei casarmee polițiene etc. Din respectivele rapoarturi de motivare extragem după „Pester Lloyd“ următoarele date interesante:

„Cu considerarea stărea financiară a țării, instituțiunea secretarilor fôispân-esci se va introduce numai în mod succesiv, și adevărat în anul viitor o să se numească numai 24 astfel de secretari, 6 de clasa I (1000 fl. salar și 300 fl. relut de quartir), 6 de clasa II (900 fl. și 300 fl.) și 12 de clasa III (600 fl. și 200 fl.) Această poziție face deci 24.600 fl. Pe baza legii municipale se vor urca și lefleurii fôispân-ilor. Aceste lefi au fost în anul 1886 în sumă de 251.500 fl., ear' în anul viitor vor trebui să se urce în sensul legii municipale la 311.800 fl. Deoarece însă nu toate municipiile își au fôispân-ii lor, din această sumă se vor cruța în est-an 8500 fl., — cu toate aceste plusul de sub titlul „fôispân-ii și secretari“ se urcă la 69.842 fl.

„Alte însemnate plusuri cauzează și gendarmeria (59.262 fl.), al cărui stat s'a înmulțit, și poliția de stat a capitalei, a cărei pausală s'a urcat dela 827.673 la 919.418, deci cu 88.745 mai mult ca în anul 1886. Aceste plusuri se motivează în mare parte prin înmulțirea personalului de cancelarie, prin sistemizarea unor noue posturi de funcționari și prin aplicarea unei mulțimi de diurnisti. Mai departe spre mai buna controlă teritorială poliției din capitală se va împărți în șapte inspectorate de secție, în a căror frunte se va pune câte un inspector, ceea-ce pretinde sistemizarea de noue posturi de inspector. Mai vin în anul viitor a se împărți și cîin-cu enalele sistemizate în 1881 pentru personalul de poliție, ceea-ce deasemenea face 17.563 fl. În sfîrșit anuitățile, care decăd în anul viitor pentru prima-dată după capitalul de 370.000 fl. imprumutat pentru clădirea unei casarmee polițiene, încă fac 27.941 fl. Sumei totale de 88.745 fl., ce înseamnă plusul regulat al poliției, se mai alătură încă eşitele transitorie în sumă de 13.800 fl. ce se cauzează prin arangiarea noii casarmee.

„Între investiturile ministrului de interne mai aflăm și o poziție de 27.894 fl., a cărei rate prime în sumă de 6974 fl. are să se solvească în est-an. Aceste sînt spesele, ce le pretinde ajustarea scenei teatrului național cu mașinării de fer, ceea-ce motivează ridicarea siguranței teatrului național în contra focului.“

Apoi mai dăcă cineva, că nu ne putem permite luxul a mai vota și 2% „Zuschlag“ pentru „kultur-egylet“-ul din Cluj!

Cel mai nou ultimatum al generalului Kaulbars s'ar pute privi de o continuare a energioaselor încercări ale misiunilor rusești, de a obosi și de a aduce la desparțenie pe regența și guvernul din Bulgaria. Dar' se vede, că domniul Stambuloff și Radoslavoff sînt de o constituție mult mai tare, decum crede dl Kaulbars, și precum au știut suporta grobianitățile și ultimalele rusesci de mai înainte, vor pute poate suporta și cel din urmă ultimatum; și în sfîrșit încep și Rușii a se convinge, că cu asemenea presiuni diplomatice, dacă și sînt acele de cel mai tare calibru, nu pot ajunge la nimic, și trimiterea celor două vase la Varna, căror probabil vor urma și mai multe, e o dovadă, că diplomația rusească are de gînd să treacă dela vorbe la fapte. Însași sbie-

rătura de triumf, cu care întîmpină presa rusească trimiterea acestor două vase de războiu în portul dela Varna, e un suspicios presemn. Chiar și diarul rusec „Herold“, de altă-dată atît de moderat, anunță cu bucurie, că cele două vase rusești au 400 oameni, și că comandanții lor au primit ordin, de a ocupa Varna numai decăt, dacă nu se va da ascultare poruncilor generalului Kaulbars.

„Novoie Vremia“ merge mai departe și dăce, că în ziua cînd puterea maritimă rusească s'ar ivi în portul dela Varna, ar fi de a se înregistra începutul dela sfîrșitul crizei bulgare. După părerea acestei foi, o ocupare temporală a Varnei n'ar fi numai o garanță în contra altor noue violări ale drepturilor suditorilor rusești, ci ar fi și foarte potrivită a scuti în general drepturile Rusiei în Bulgaria. Cu alte cuvinte, în ultima analiză tot trebuie ocupată Bulgaria.

La 31 Octombrie n., la oarele 11 înainte de ameași s'a deschis marea adunare bulgară. D-nii Stambuloff și Mutcuroff, urmați de ofiterii garnizoanei, au luat loc pe estradă. Dl Stambuloff pronunță discursul următor:

„După abdicarea primului principe al Bulgariei, principele de Battemberg, guvernul a luat direcțiunea afacerilor țării și s'a dat toate silințele, pentru a menține pacea, liniștea și siguranța și pentru a păstra bunurile, viața și onoarea cetățenilor bulgari. Scopul meu era în fine să scoată patria din criza, în care a aruncat-o lovitură de stat dela 21 August. Guvernul a considerat ca actual cel mai important, ce-l incumba, convocarea marelui adunări, pentru a alege un principe la tronul vacant. Cu toate dificultățile inerente regimului provisor, în care ne găsim, alegerile s'au îndeplinit fără incidente grave și guvernul vede cu plăcere astăzi pe reprezentanții poporului bulgar întruniți în vechia capitală a regatului bulgar. Fiind pe deplin îndreptățit, că veți săi să alegeți un principe, care va consacra viața sa pentru ocrotirea intereselor și a libertății patriei, și care va conduce națiunea în calea progresului, mării, gloriei și a destinului sale istorice, Noi declarăm marea adunare deschisă și învoăm binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor sale. Trăească Bulgaria independentă și liberă!“

Documentul e semnat de d-nii Stambuloff, Caraveloff și Mutcuroff. Dl Caraveloff rămas la Sofia, și-a dat semnatura prin telegraf.

Din partea generalului Kaulbars nu s'a mai primit nici o nouă comunicare. În fața atitudinii Rusiei adunarea va fi foarte scurtă. Verificarea se va face într-una sau două zile și alegerea principului (foarte probabil a principului Valdemar) în trei sau patru zile.

Vice-consulii austro-ungar și francez au plecat Sâmbătă la Tirnova.

Diarul bulgar „Nesarissima“ îndeamnă la o înarmare generală, pentru a rezista unei eventuale ocupațiuni.

Vorbînd de cestiunea egipteană, „Kreuzzeitung“ scrie: „Și în această cestiune“, ca și în cea balcanică, Anglia urmează politica lui Beaconsfield și se aplică spre puterile continentale. Constelațiunea puterilor nu e așa, încât să favorizeze planurile rusești de a ocupa pe Anglia cu un conflict egiptean“. — Din sorginte competentă se afirmă, că politica egipteană a Angliei e bine vedută în Berlin.

Primirea simpatică, ce a avut-o la Berlin dl Jules Herbette, n'a fost vedută cu ochi buni, — scrie „Correspondance de Vienne“, — de jurnalele străine devotate intereselor engleze. Eată ce scrie în această privință „Levant-Herald“ din Constantinopol:

„Dl Jules Herbette, noul ambasador al Franței la Berlin, e însărcinat cu o misiune foarte îngrată. Mai înainte de toate el va liniști cabinetul german, asigurându-l că republica franceză nu are decăt scopuri pacifice. Aceasta va fi cam greu pe cît timp generalul Boulanger va fi ministru de războiu, pentru că neastîmpăratul general, spriginindu-se totdeauna pe grupul radical din cameră, este, — și aceasta e foarte sigur, — cel mai aprig dintre partizanii revanșei. Dl de Freycinet, care odinioară cu Gambetta a dirijat războiul în provincie, e departe de a-l ajunge sub acest punct de vedere. Ex-ingenierul de Freycinet pare că a pierdut puțin din ardoreea sa decădnd voiesce să rezolve grelele probleme ale diplomației. Cu toate acestea ar pute să se creadă obligat a liniști puțin ardoreea războinică a unui ministru de războiu, care e spriginit cu atîta putere, cîștigînd câteva avantagii în cestiunea egipteană. Correspondentul diarului „Morning Post“ din Paris dăce chiar, că dl Herbette a primit misiunea de a încredința pe principul de Bismarck, că dacă Germania nu e de părere deosebită asupra cestiunii egiptene de cabinetul francez, Franța nu-i va face nici o

grije în Europa și că poate să steie liniștit. Din nefericire această tactică e veche, pentru-că dacă Tunisul, Tokinul și Madagascarul au recompensat politica germano-filă a dlui Jules Ferry, această politică n'a ținut cît a dorit cancelarul de fer, care de atunci se așteaptă necontenit la o revanșă. Dacă prin urmare dl de Freycinet nu făgăduiesce decăt șese sau opt luni de pace pentru un avantagi concret, imediat, ca acele, pe care predecesorul seu scia așa de bine să le managieze, trebuie să scie, că timpurile s'au schimbat și că principul de Bismarck e obosit de a se converti la punctul de vedere al celorlalți. Legăturile Angliei cu imperiul german nu mai sînt cum erau acum patru ani; prin urmare Franția trebuie să bage bine de seamă, cînd interesele ei se lovesc cu interesele engleze.“

În Paris au făcut o impresiune foarte bună discuțiunile, ce au avut loc la recepțiunea ambasadorului Franței dl Herbette decătră împăratul Wilhelm.

Discursul lui Herbette, — scrie diarul „XIX Siècle“, — e răspunsul cel mai bun la afirmațiunile reacționarilor privitoare la politica războinică a republicei. Precăd un organ de publicitate al contelui de Paris asigură, că republica vrea să îmbrăncească Franția într'un abis și că numai monarhia vrea pace, dl Herbette a accentuat în Berlin cuvintele „de pace, stăruință pentru muncă și dorință după stabilitate ce însuflețesc națiunea franceză și politica guvernului ei“. Nu mai puțin satisfăcător se exprimă diarul „XIX Siècle“ despre răspunsul împăratului, care deasemenea conține asigurări de pace, astfel că din ambele părți s'a exprimat o împăciuire fără nici o rezervă. Dealtmîntrelea citatul diar crede de prios a mai cerceta acele interese comune, despre cari era vorba în discursurile menționate; el vrea să aștepte cu încredere până cînd diplomația va ave găsit terenul pentru o înțelegere. Cuvintele împăciuitoare, — încheie diarul „XIX Siècle“, — ce au fost schimbate la Berlin, va calma spiritele prea înfocate din ambele părți și națiunile precum și guvernele, vor cunoaște, că o înțelegere e mult mai avantajoasă ambelor interese, decăt gura mare și fanfaronade.

Tot în același fel se exprimă și diarul oportunist „Paris“.

Cu toate cele ce s'au dis, — scrie această foaie, — Franța nu vrea războiu. Aceia, cari afirmă contrariul, nu cunosc Franța și n'au dreptul de a vorbi în numele ei. „Paris“ nu crede, că discursul lui Herbette va fi în de ajuns, ca să facă pe unii publicisti francezi să înceteze cu sgomitul lor pseudo-patriotic; „Paris“ crede însă, că în dosul acestor indiviți cu mască republicană, cari urlă după revanșă, se află numai agenți provocatori monarchici și declară, „că se va face un sfîrșit acelei comedii“.

Cu privire la cestiunea afgană, ce începe a reapără, se scrie din Londra, că o depeșă din Simba anunță, că membrii englezi din comisiunea anglo-rusă pentru delimitarea graniței afgane, cari au părăsit granița Afganistanului, după-ce au regulat trăsăturile generale ale delimitării, au ajuns la 15 c. la Cabul, capitala Afganistanului și că au fost foarte bine primiți de emirul Abdurahman, care i-a găzduit în palatul seu, și i-a primit în audiență oficială în ziua de 17. Afganii, cari mai înainte nu primiau pe pămîntul lor nici un străin afară de Ruși și cari au asasinat chiar în timpul din urmă pe ambasadorul englez, sir Louis Cavagnari, au făcut o primire solemnă membrilor comisiunii. Acest fapt arată, că alianța anti-rusă a Angliei cu Afganistanul e privită ca un fapt îndeplinit.

Disciplina scolară în Ungaria.

Budapesta, 30 Octombrie n. 1886.

În zilele trecute s'a petrecut în Altenburg un lucru, căruia anevoie i-se va afla păreche în viața scolară a popoarelor civilizate și cu cultură adevărată. Dintre 120 de tineri ai academiei agronomice 8 au fost eliminați, ear' 89 relegați. Causa acestei măsuri disciplinare, de o asprime adevărată draconiană, este următoarea:

Directorul academiei Árpád Balázs a conces — din lipsa de loc, — unui servitor ca să-și pună patul în cabinetul societății junimii academice, ear' junimea a cerut cu stăruință dela directorul retragerea acestei concesiuni, ceea-ce neîncuviințându-i-se, a hotărît ca să-și închirieze, și a și închinat în oraș altă localitate.

Până aici lucrurile au mers în regulă.

Nobila junime însă, speranța viitorului, nu s'a mulțumit cu atîta, a trebuit să-și arete directorului, că este nemulțumită cu purtarea lui în această afacere, și spre acest sfîrșit și-a ales calea pe care au călcat-o acum demult alți frați de ai sei: i-a spart adevărat într-una din nopți mai multe ferestri, ear' la una a înscenat un concert cît se poate de scandalos.

Lucru prea firesc, în urma acestei purtări nedemne, directorul a ordonat cu posibilită grăbire cercetare disciplinară. Dar' junimea, nu înzadar este academică, ea încă a știut să-și joace superioritatea: s'a întrunit numai decăt în conferență și a hotărît: „unul pentru toți și toți pentru unul“. Ei, dar' directorul, omul naibii, nu se spărie, ci spriginit de corpurile profesoral, aduce hotărîrea de mai sus.

Acesta este pe scurt istoricul celor întemplate.

Acum vine toată lumea maghiară, dar' mai ales presa maghiară și se miră de nu mai poate, cum s'a putut ivi chiar la o academie maghiară un astfel de cas ne mai pomenit; se miră, că cum a putut face junimea, ce a făcut, și cum a putut hotărî corpurile profesoral, cum a hotărît. Și într-adevăr cauză de a se mira ori-ce om serios este de ajuns. Căci soarta aproape a unei sute de tineri și ofțările de durere ale părinților acestora nu este lucru de toată ziua. Și mai ales nu, dacă ne aducem aminte, că toate acestea le-a provocat, — nici mai mult, nici mai puțin, — decăt o unealtă moartă: un pat.

Vorba e numai, că în ce lumină pune acest eveniment nivelul, la care stă junimea maghiară academică, în ce lumină disciplina scolară și în ce lumină punctul pedagogic, ce-l ating acestea; ce poate fi cauza, de numai în Ungaria se petrec astfel de anomalii?!

Fără îndoială trebuie să fie foarte genantă această cauză, fiindcă nici una din foile maghiare, ori-cât de pe larg tractează cestiunea aceasta, nu au spus-o. Dar' în interesul adevărului și al bine-lui obștesc, ceea-ce au retăcut dinsele, trebuie să spunem noi.

Causa este șovinismul.

Și eată cum: mai antîrț junimea maghiară dela universitatea din Cluj, cere dela profesorii sei desființarea societății „Julia“ și înlăturarea profesorului român Silași, și acestia de dragul șovinismului, spriginți încă de înaltul guvern, îi încuviințează cererea; junimea academică maghiară dela Șemniț cere excluderea colegilor sei români, și tot din același motiv, i-se încuviințează și acesteia cererea; în vara trecută junimea universitară maghiară de aici, floarea neamului unguresc, provoacă aproape revoluțiune și tot din același motiv rămîne nepedepsită; mai deunădă aceeași junime inscenează o demonstrație contra reprezentantului unei puteri mari și urdătorii ei, de bună-seamă ear' din același motiv rămân nepedepsiți; ear' bine de curînd junimea maghiară dela universitatea din Viena, supărată de adevărul mărturisit de profesorul seu, celebrul chirurg Billroth, hotărînd să-l insulte în prelegeri, a fost aprobată de opiniunea maghiară.

Ei bine, apoi atâtea exemple, se nu aibă ele nici un efect asupra întregii junimi academice maghiare? Ar fi cu neputință! Cu atîta mai virtos, că fiecare dintre membrii ei scie ce însemnează pe latinesc „*exempla trahunt*“.

Dar' vai de școală și vai mai ales de disciplina scolară atunci, cînd profesorul trebuie să facă și ce-i dictează elevii.

Și cu toate acestea, în fericita Ungarie, am ajuns vremile, și încă chiar acum la coada veacului al nou-șprezecelea, în care așa se urmează: elevii dictează, ce au să facă dascălii lor. Și încă într-o formă foarte constituțională și bine sunătoare: „Unul pentru toți și toți pentru unul“.

N'au la ce să se mire nobili Maghiari și cu atîta mai puțin publiciștii dînsilor de cele întemplate la Altenburg: ele sînt o urmare firească a spiritului, ca să nu dăcem a curentului, ce îi stăpînesce. De bună-seamă dacă se mirau dînsii de cele petrecute în Cluj, în Șemniț și în Viena, și scrutînd cauzele cercau atunci vindecarea răului, apoi acestea nu mai eșiau la iveală; dar' veți că atunci în loc de mirare se întreceau cu încuragările și laudele pentru tinerime.

Junimea maghiară cu direcția croită în școalele maghiare de astăzi este foarte capabilă de a săvîrși și mai mari lucruri decăt spargerea unor ferestri, decăt primirea cu hohote a profesorilor sei și decăt insultarea unui reprezentant al unei puteri mari.

Dar' presa maghiară și de astă-dată ca totdeauna ține parte junimei și osîndesce pe bietul director, care a încercat, în cercul seu de lucrare, curarea răului; îl osîndesce, fiindcă nu s'a lăsat să-l poarte de nas elevii sei, fiindcă a vrut să pună oare-care frâu unei junimi, de ale cărei provocări la ducele s'au fost îngrozit de un timp

încoace chiar și altcui pacinicii cetățeni din Al-tenburg.

Înzadar, floarea națiunii maghiare trebuie tractată ca oul cel roșu, nu cumva să se moaie, că apoi nu mai este cine să ceară satisfacție dela Janski, cine să mai insceneză demonstrații contra Românilor și cine să mai insulte pe Billroth. Și astfel de lucruri nu se pot lăsa la o parte, fiindcă sînt cerute — încă imperios — de mareață idee de stat maghiar. G. p.

Cronica.

De episcop al Vêrșetului a fost întărit arhimandritul Ruvăr, ales de sinodul arhieresc sârbesc. Va să dîcă „eruditul” Dr. Emilian Radici, apostolul absolutismului episcopesc în biserica gr.-or., nu și-a ajuns scopul cu broșura sa dedicată cu atîta — umilintă d-lui Tréfort, puternicului nostru logofet al cultelor.

O ciudată greșală în socoteala ministrului de finanțe. Diarul „Budapester Tagblatt” publică în numărul seu din 2 Noemvrie n. următoarele: „În expozitul domnului ministru de finanțe, prezentat camerei în Sâmbăta trecută, aflăm o mică imposibilitate matematică. Conte Iuliu Szapary a fixat anume suma creditului, ce are de a se contrage pe anul viitor, cu 36.6 milioane. Detaliind creditul a explicat însă domnul ministru: suma deficitului cu 22 milioane, mai departe deficitul expoziției din 1885: 1.3 milioane, apoi 11.8 milioane pentru acoperirea ratelor de amortisire și 1/2 milion credit supletor pentru încuierarea militarilor. Dacă adaugem însă posturile aceste, aflăm numai suma de 35.6 milioane, și așa trebuie să ne întrebăm, după care metodă ciudată de adăuine a putut afla domnul Szapary suma de 36.6 milioane? Trebuie să se fi vîrit o greșală fatală în expunerea dlui ministru, căci noi nu putem presupune, că compunerea sumei, care a voit dl ministru a o desemna legislativei în aceea, pentru a cărei acoperire sînt de lipsă operațiuni de credit, să o fi lucrat atît de conștiențios, încât să i-se vîre o greșală de 1 milion.

Calea ferată Sibiu—Turnu-roșu. Trassările premergătoare, cu scopul zidirii căii ferate Sibiu—Veștem—Turnu-roșu s'au sîrșit Sâmbăta trecută decătră o comisiune.

Opera reg. ung. din Budapesta a fost poreclită decătră unii oameni rîu-voitori, în decursul vre-o cîtorva săptămîni: operă comică, acum însă și-a cîștigat titluri de a pute fi poreclită: operă tristă. Budgetul ministerului de interne cere nu numai creditul supletor de 121.600 fl., ci numără un șir lung de nesuccese. De pildă au fost preliminate 180 de reprezentații cu un venit de 1164 fl. precănd venitul de facto a format numai suma de 522 fl. Ministrul de interne dl Tisza află acum și el, că jertfele ce pretinde opera, sînt prea mari, și dînsul are de gînd, a da administrațiunea operei în arîndă.

În memoria lui Hentzi. Din considerațiuni față cu evenimentele întîmplate în luna lui Mai, și cari au pricinuit desvoltarea afacerii Janski, a fost păzită cu multă grijă cercetarea mormintelor din cimiterul militar din Buda. La intrarea în cimiter au fost postați opt poliști cărări și mai mulți soldați. Mormintele generalului Hentzi și a sub-colonelului Alnoch au fost împodobite cu cununii din partea ofițerilor. Cununa cea grandioasă menită pentru generalul Hentzi nu avea panglică, de aceea nici dedicație. Ofițeri de geniu au sîrșit actul de pietate, dar în toată liniștea. Cununa menită pentru subcolonelul Alnoch avea pe panglică următoarea dedicație: „ces. reg. regimentul de infanterie 23. Dela corpul ofițerilor”. Afară de aceea a fost depusă o cunună pe mormîntul comun al celor căduți din regimentul 23, carea avea dedicația: „Vitejilor cameradi — ces. reg. regimentul de infanterie 23”. S'a încungiurat ori-ce manifestațiune, și vorbiri nu s'au ținut.

Cea mai nouă afacere militară în Ungaria. Despre afacerea Rittner-Lockhorn din Cașovia se raportează următoarele: În urma acusei căpitanului de oraș Lockhorn, a însărcinat magistratul cu ascultarea martorilor pe consilierul municipal Iosif Timko, și corpul al VI-lea de armată a fost rugat, de a trimite două persoane de încredere. La interogator a participat și auditorul maiorul de Hirsch. Toți martorii au datorat deopotrivă, și în consonanță cu cele cuprinse în acusa căpitanului Lockhorn. Protocolul a fost înaintat comandai corpului al VI-lea. — În adunarea generală orășenească ținută în 30 Octomvrie n. a fost interpellat primarul în afacerea aceasta decătră Alex. de Papp. El cetesece — dîce interpellantul — în diarele din capitală și în cele locale, că s'a întîmplat un mare scandal în localitatea oficiului căpitănesc. Dacă se raportează, că municipiul și-a făcut datoriță, prin aceea, că a introdus o cercetare, totuși populațiunea pretinde o deslușire completă și oficială a casului regretabil. Dînsul propune, a se avisa primarul, să depună toate actele referitoare la afacerea aceasta adunării generale proximă. Această propunere a fost primită cu unanimitate.

24.000 procese de excindere. La judecătoria secției V din Pesta și la autoritățile

din aceea secțiune sînt în curgere 24.000 procese de excindere în contra sequestrărilor erariale. Sînt casuri, în care mai multe persoane locuiesc împreună într-o odaie și se sequestrează lucrurile tuturor acestor persoane, deși nu toate dătoresc, așa că procesele de excindere se încrucează unele cu altele. Cheltuielile acestei proceduri de excindere însă consumă de regulă valoarea obiectelor, ce se excindează.

Raritate. Foile din Cluj anunță, că în luna trecută nu s'a întîmplat în Clujnici un singur cas de sinucidere.

Arderea fabricii de tutun în Timișoara. Focul a mistuit trei magazine de deposit. Au ars 1,552.000 țigări cuba și scurte, și mai multe sute de măști tutun în foaie. Se presupune, că focul a fost pus. Paguba totală se urcă la 100.000 fl. Obiectele, fiind ale erarului, nu au fost asecurate.

Ministrul domeniilor din România, dl A. Stolojan și-a dat demisiunea. Demisiunea a fost primită și dl I. C. Brătianu, presidentul consiliului, va fi însărcinat cu interimul acestui minister.

Linii nouă de drum de fer în România. La 1/13 Noemvrie se va deschide linia Bêrlad-Vaslui (25 kilometri). La 3/15 Noemvrie se va deschide linia București-Ciulnița-Călărași (132 kilometri). La 6/18 Noemvrie, linia Făurei-Tândărei (57 kilometri). Până în trei luni succesiv se vor mai deschide linii pentru vre-o 200 kilometri. Tot în iarna aceasta, pe la Ianuarie, se va deschide linia dela Costesci-Rușii-de-Verde (65 kilometri) construită de geniu.

DI I. G. Bibicescu a repășit din redacțiunea diarului „Românul”. Dînsul expune motivele repășirii sale într-o scrisoare adresată directorului diarului din cestiune, dlui Vintilă C. Rosetti. În scrisoare spune dl Bibicescu, că au existat totdeauna deosebiri în vederi între domniul și directorul „Românului”. Primind dl Bibicescu a fi membru în comitetul electoral național liberal, a urmat de sine repășirea lui dela diar.

Incendiu în Braila. Dilele acestea un incendiu îngrozitor a fost la Braila. În noaptea de 14—15 Octomvrie v. pe la oarele 12, au luat foc, în piața București, grajdul și podul cu fîn al dlui Steinhard, antreprenorul de șosele în construcțiuni. Bătînd un vînt foarte mare, focul s'a comunicat caselor vecine și a consumat toate clădirile, între care mare parte cu două etagii, cuprinse între două strade. Au ars peste 20 de case, din cari vre-o 15 importante și cari erau asigurate. Între casele consumate se află și otelul Bulgaria, o clădire foarte mare terminată abia acum 2 ani și asigurată la societatea „Unirea” pentru suma de 200,000 lei, afară de mobilier, a cărui valoare se ridică la suma de 60,000 lei. Dintre casele arse, 9 erau asigurate la societatea „Dacia-România” pentru suma de 150,000 lei. La 3 oare focul era în toată puterea lui, dar s'a localizat. Mulți au avut timpul să scoată din casă avutul lor. N'a fost nici o victimă umană. O anchetă s'a numit pentru a constata cauzele, cari au provocat acest desastru.

La școala de arte frumoase din Paris a obținut medalia întâiu la concursul de finele anului din arhitectură un Român, dl Negrescu.

Conferența internațională pentru măsurarea pămîntului și-a terminat lucrările în 1 Noemvrie n. Viitoarea ședință a comisiei permanente va avea loc în anul 1887 la Nizza.

O scrisoare a principelui Victor Napoleon. În Paris a apărut un diar imperialist, „La Souveraineté”. Cu acest privilegiu principele Victor Napoleon a trimis următoarea scrisoare directorilor: Cătră dd. Loqueyssi și Robert Mitchell: Domnilor! Prințaceea că mi-ați comunicat aparițiunea unui diar imperialist, ați avut dreptate creșînd, că aprobarea mea nu v'ea de lipsă. Pentru aceea v'eam mulțumesc și v'eam doresc succes bun la întreprinderea voastră. Sînt sigur, că veți conduce „La Souveraineté” cu cea energie și cu acel talent, ce ați desfășurat mai nainte prin presă. Titlul, pe care l-ați ales e acela, care se potrivește unui organ imperialist; căci imperul e strîns legat cu suveranitatea națională. După-cum spunea împăratul Napoleon III.: „Dreptul public al Franței la alcătuirea unui guvern legal, este plebiscitul. Afară de aceasta este numai abuz de putere pentru unii, împilare pentru alții.” Convingeți-vă de acest mare adevăr, el trebuie să fie programa partidei imperiale. Priimiți etc. Victor Napoleon.

Concordatul Muntenegrului cu Vaticanul. Astăzi aduce „Glas Crnogorac” deodată cu „Osservatore Romano” textul concordatului cu Vaticanul. Punctele principale sînt: Metropolitul din Antivari îl denumescă Papa în contelegere cu principele; Metropolitul jură credință principelui; rugăciunea pentru principe se face în limba slavă; parochiile îi denumescă Metropolitul, dacă sînt sudiți străini, cu învoiala principelui; teologii montenegreni în Roma studiază în limba sârbescă.

Răscala contra Englezilor din Birmania. Se telegrafează dela Rangoon, că numărul răscălaților crește pe fiecare zi. Rebelii au atacat diarele trecute nise care cu proviant și au ucis pe toți oamenii excortei. Trupele engleze se pregătesc; s'au luat toate măsurile, ca în săptămîna viitoare să înceapă ofensiva.

De ale moștenitorului de tron rusesc. Moștenitorul tronului rusesc, ca toți tinerii cetesce diare cu multă plăcere. Dînsul nu se mărginesc a trece în revistă numai diarele din Petersburg, ci în toată diua se ocupă și cu presa străină. Înainte de asta cu vre-o câteva zile află moștenitorul rusesc într'un diar francez o notiță asupra sănătății sale, în care se spune, că sănătatea lui e foarte sdrucinată. Tinerul s'a spărit și a comandat imediat vre-o cîțiva medici din Petersburg, cărora le-a poruncit să spună pe onoare și conștiință adevărul. Se înțelege că medicii au negat ori-ce pericol. Moștenitorul cu toate acestea numai cu greu s'a putut liniști. De aceea a poruncit Tarevna, pentru a evita pe viitor astfel de casuri, și a i-se aduce mai întău dinsei diarele, cari fiul ei obișnuiesc a le ceti.

Manifestațiuni de lucrători în Charleroi. Ieri dimineața s'au adunat participanții la manifestațiunea lucrătorilor în Rous și Jumat cu stindarde roșii și cu table, care purtau inscripțiunea: „Sufragiu universal și amnestie!” Pe la oarele 10 porni mulțimea, care număra peste 12,000 capete înspre Charleroi, trecînd prelîngă fabrica de sticlă, unde s'a întîmplat în 27 Martie ciocnirea între lucrători greviști și miliția regulată. Garda civilă a fost consignată. Primarul a primit 20 de reprezentanți de ai manifestațiunii lucrătorilor. Acestia au cetit o adresă, în care se pretinde sufragiu universal și amnestie. Primarul a răspuns, că va înainta camerei dorințele lucrătorilor. Guvernul se ocupă cu înlăturarea anchetei, carea a produs atâtea neînțelegeri.

Raportul ministrului de război al Spaniei asupra revoltei dela 19 Septemvrie. Ministrul de război a publicat un raport asupra revoltei militare dela 19 Septemvrie. Acușări grave se aduc în acest raport ofițerilor superiori, cari se ocupă atît de puțin de soldații lor, încât acestia au putut să făurească complotul, fără-ca să fie bănuți măcar. Nu numai ministrul de război, ci și generalul Pavia, guvernatorul militar, generalii și cei mai mulți coloneli se credeau în fața unei revolte serioase, în cele dintău momente. De aceea au și întărziat cu măsurile pentru sugrumarea revoltei, despre care nu au avut cunoscință decăt cu două cîsurii după-ce isbucnise. Se mai spune în raport, că trupele au întălnit în multe părți ale capitalei grupe de civili înarmați, cari strigau: „Trăiască republica! trăiască armata!” și cari nu se împrăsciară decăt în urma amenințărilor patrulelor trimise prin suburbii. În strada Alfonso XII, civilii înarmați au tras asupra soldaților; nici unul din ei n'a fost, cu toate acestea, arestat și dat în judecată. Dacă poliția și autoritățile civile ar fi dat o mână de ajutor armatei, fără îndoială s'ar fi putut pune mîna pe acești ajutători ai revoltei militare și s'ar fi descoperit detalii curioase asupra propagandei revoluționare. La redeschiderea Cortezelor, opoziția are de gînd să interpeleze pe guvern în această privință.

Monopol de alcool în Elveția. În curînd vom ave să vedem funcționînd în Elveția monopolul alcoolului, la adoptarea căruia se gîndesc atît în Franța, cît și în Germania. Aceasta va fi dar țeara, care va tenta, cea dintău, experiență. Comisiunea consiliului național însărcinată a examina cestiunea alcoolurilor, declarându-se prin 8 voturi contra 3 favorabilă, în principiu, monopolului alcoolului, a fost însărcinată a elabora proiectul monopolului și a luat următoarele hotăriri: Distilerile, care fabricază mai puțin de un hectolitru sau mai mult de 500 hectolitri pe an, nu sînt admise ca furnisori-fabricanți pentru confederațiune. Confederațiunea va plăti alcoolul dela 60 până la 80 franci hectolitru. Importațiunea spirituoaselor calificate este permisă particularilor cu oare-care condițiuni determinate și prin plata unei taxe de 100 franci de cuintal metric, greutatea brută. Fabricarea licorurilor este lăsată industriei private. Confederațiunea va vinde alcoolul cu toptanul, în cantități de 150 litri și mai sus, cu prețul 120—150 franci hectolitru, și pe bani gata.

Flămîndire în decurs de 50 zile. Lauri vestitului Succu nu-i lasă pace unui patriot al seu, unui pictor cu numele Merlati. Acesta afirmă, că va posti nu numai 30 zile ca Succu, ci chiar 50 zile și se deobligă a nu lua nici un soiu de nutremînt compact la sine, ci va trăi în decurs de 50 zile numai cu apă filtrată. Pentru acest scop cere Merlati o comisiune de supraveghiere, la care se pot alătura și medici. „Figaro” din Paris nu se îndoesce de reușita acestui experiment, de vreme ce mai mulți artiști, născuți ca să flămîndească, au dat probe destul de ponderoase, că pot trăi cu puțină mîncare.

Varietăți.

(Masacrarea credincioșilor în Africa-centrală.) O depeșă din Zanzibar dela sfîrșitul lunei din urmă a anunțat, că un mare număr de

creștini au fost masacrați la Uganda, din ordinul regelui Mwanga. Această noutate este confirmată de corespondențele din Africa-centrală aduse de curierul de Zanzibar. Cele dintău persecuțiuni au început în luna lui Iunie. Un mare număr de creștini, adevă de indigeni convertiți la christianism de misionarii englezi, au fost torturați, mutilați și omorîți cu lănci. Trezeci și doi dintre ei au fost arși de vii. De atunci creștinii sînt mereu persecutați în Uganda, astfel că nimeni nu mai poate ave în mână vre-o foaie cu câteva pasagii din evanghelie, rugăciune sau cântec religios, fără a se expune la cele mai mari pericole. Misionarii nu spun nimic despre aceea ce a făcut pe regele negru să fie atît de furios contra cristianismului și creștinilor.

(O nouă industrie: cultura bambusului.)

Pare că cultura bambusului în Europa este menită să deie rezultate satisfăcătoare și să creeze o nouă industrie. Bambusul este un vegetal mic în felul seu; lemnul seu întrunesc toate condițiunile de soliditate, ușurință și eleganță, și este atît de tare și atît de încrustat de silice, încât este cu neputință de a se rupe. Se scie marele foloase, ce trage din el industria în Iaponia, China, etc. Mobile, unelte de bucătărie, stururi, instrumente de musică, vestminte, umbrele, arme, lănci, săgeți etc. Edison se servă de fibra sa, pentru a fabrica carbunele lămpilor incandescente; în Olanda este întrebuințat pentru construirea unui telefon rudimentar. Vlăstarele cele tinere sînt tot atît de bune de mîncat și de gustoase ca și sparanghelul, dar mai nutritoare. Lumea-nouă posedă 80 specii de bambus. Unele din ele formează în Andes nise adevărate păduri foarte dese, cari se întind până la o mare depărtare. Adevărata țeară a bambusului este India, care are 56 specii. După Schröter, se cunosc până acum 171 specii. În câteva luni bambusul ajunge la o înălțime de peste 30 metri. În general el nu înflorește decăt o singură dată; sînt specii, cari nu înflorește decăt peste o jumătate de secol. Cu toate acestea, în India, s'a vîdît în cîțiva ani bambus tîner și bătrîn înflorind deodată. Asemeni observațiuni s'au făcut și asupra speciilor cultivate în Europa. Astfel, în 1868, tot bambusul, *arundinaria japonica*, din grădinile din Paris, Seceaux, Marsilia, etc., a fost plin de flori. În 1812, înflori tot bambusul din India, și aceasta scăpă pe locuitori de foamete, căci fructele se coapseră la timp și servă de hrană. S'a căutat a se introduce cultura bambusului, în Europa, și sînt câteva specii, cari pot să suferă clima mai multor țeri. Chiar în Elveția, unde clima e îndestul de aspră, a Zurichului, o specie de bambus propășese într'un mod de necredînt. Într-o grădină dela Schlieren, există un frumos grup de *phyllostachys nigra*, care se urcă până la o înălțime de 7 metri și care suferă foarte bine frigul iernii. În partea de Meață-di a Franței s'au făcut încercări pentru cultura bambusului și au isbitut foarte bine. În departamentul Basses-Pyrénées s'au făcut mari plantațiuni, cari peste cinci ani au dat rezultatele cele mai neașteptate. Se crede, că puțin câte puțin, cultura bambusului se va introduce în mai multe părți ale Europei.

(O dramă pe mare.) Vasul „Saint-Jean”

din portul Dunkerque, părăsise orașul săptămîna trecută cu destinațiunea pentru La Rochelle. Timpul era frumos și liniștit, și nimic nu făcea să se prevadă îngrozitoarea tempeastă, care isbucni peste două zile. În adevăr, după aceste două zile, vasul fu surprins de tempeastă în mijlocul mării. Marea se ridica cu furie și valurile începuseră să lovească vasul cu putere și să treacă peste el. Deodată se auzi un strigăt sinistru: „Un om a cădît în mare!” Valurile aruncaseră un matelot în mare. Dar nu trecu mult și un alt val formidabil lovi puntea și mai luă încă patru oameni. Nu rămăsese pe vas decăt căpitanul și un matelot. Acesta fu un moment îngrozitor: se auzia în tempeastă țipetele de desperare ale acelor, cari se înneacă, și era cu neputință a-i scăpa! Pentru a scăpa de soarta acestor nenorociți, căpitanul a trebuit să se țină cu toate puterile sale de cărmă, ear matelotul s'a acățat de funiile vasului. Căpitanul hotărî atunci să se oprească în primul port ce-i va eși înainte și cu toată tempeasta, care continua cu cea mai mare furie, vasul putu să ajungă la Havre. Ajutorul căpitanului și patru mateloti lipseseră dela apel. „Saint-Jean” n'a suferit nici o stricăciune; el măsură 475 tone; de astădată nu erau în vas decăt 383 tone, din cari 80 carbuni și fontă. Era deci în condițiunile cele mai bune pentru a pute naviga. Mai ftoaet victimele acestei drame îngrozitoare erau marinari din Dunkerque.

Posta ultimă.

Petersburg, 2 Noemvrie n. „Momonitorul oficial” comunică cea din urmă schimbare de note dintre Kaulbars și guvernul bulgar și mai adauge, că Kaulbars cu aprobarea împăratului a descoperit ministrului bulgar de externe, că el la cea dintău asuprire, ce se va face sudiților rusesci, va părăsi Bulgaria împreună cu toți ceilalți agenți diplomatici ai Rusiei.

Director: Ioan Slavici.
Redactor responsabil: Aurel Popa.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.